

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η – ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Να βρείτε πώς δηλώνεται ο σκοπός στις παρακάτω περιόδους:

1. Προς όφελος όλων την τελευταία στιγμή αποφεύχθηκε ο πόλεμος.
2. Προτίθεται να αφήσει τη συλλογή του στο κράτος.
3. Πρόθεσή μας είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου μουσείου μοντέρνας τέχνης.
4. Έφυγε για να μην τον συναντήσει.
5. Άρχισε να εργάζεται με σκοπό να ανοίξει κάποτε δική του επιχείρηση.
6. Ας δουλέψουμε όλοι για την ειρήνη και την προκοπή των λαών.
7. Για να αντιμετωπίσεις τη ζωή με επιτυχία, πρέπει να είσαι εργατικός ψύχραιμος και υπομονετικός.
8. Ο σκοπός τους είναι να πετύχουν στις εξετάσεις.
9. Δουλεύουν για να εξασφαλίζουν την ειρήνη.
10. Θα έρθω να σε συναντήσω.

B. Στις παρακάτω περιόδους να υπογραμμίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με το «να» και να αναγνωρίσετε αν είναι τελικές ή βουλητικές και να δηλώσετε ποια είναι η συντακτική τους θέση.

1. Θα κάνω τα πάντα να του αλλάξω γνώμη.
2. Πήγε να δει την παράσταση, αλλά δεν του επέτρεψαν να μπει στο θέατρο.
3. Σηκώθηκε πρωί να ετοιμάσει το σπίτι.
4. Δεν είναι υποχρεωτικό να το κάνεις αυτό, αν δε θέλεις.
5. Κανείς δε σταματούσε να ρίξει δεύτερη ματιά στον άνθρωπο που καθισμένος στη γωνία του δρόμου ζητούσε να τον βοηθήσει κάποιος.

Γ. Να αναγνωρίσετε τις αιτιολογικές προτάσεις.

1. Αφού επιμένεις τόσο πολύ, θα σε συναντήσω.
2. Υποφέρει, επειδή νομίζει ότι τον αδικούν.
3. Η συναυλία ματαιώθηκε, γιατί έβρεξε ξαφνικά.
4. Μια και υπάρχουν ειδικοί κάδοι ανακύκλωσης του χαρτιού, πρέπει να ρίχνουμε σ' αυτούς τις εφημερίδες και τα περιοδικά που έχουμε διαβάσει.
5. Η παραίτησή του αποτελεί πλήγμα για τον πρωθυπουργό, διότι ο ίδιος τον είχε επιλέξει για τη θέση του υφυπουργού.
6. Εφόσον εργάστηκε τις Κυριακές, πρέπει να πληρωθεί παραπάνω.
7. Οι νέοι αισθάνονται απογοητευμένοι, μια που η κοινωνία δεν τους προσφέρει ιδανικά.
8. Λυπάμαι που δεν μπόρεσα να έρθω να σε δω.
9. Παρεξηγήθηκε που δεν τον χαιρέτησα.
10. Με συγχωρείτε που έφυγα ξαφνικά.
11. Καθώς δεν είχε βρέξει πολύ καιρό, η σοδειά του καταστράφηκε.

Δ. Να βρείτε πώς δηλώνεται η αιτία στις παρακάτω περιόδους:

1. Από περιέργεια ρώτησα ποιο είναι το πρόβλημά του.
2. Είναι να κλαίει κανείς για το κατάντημά του.
3. Λόγω της κακοκαιρίας δεν έφυγαν τα πλοία για τα νησιά του Αιγαίου.
4. Εξαιτίας της βροχής πλημμύρισαν οι δρόμοι.
5. Ένεκα των προβλημάτων της υγείας του βγήκε νωρίς στη σύνταξη.
6. Στενοχωριέμαι με το πρόβλημά σου.
7. Αιτία των περισσότερων πολέμων είναι ο οικονομικός ανταγωνισμός.
8. Η διαφορά της ηλικίας είναι ο κύριος λόγος της διαφωνίας τους.

9. Ο πυρετός οφείλεται στη λοίμωξη.
10. Μην μπορώντας να αντιδράσει, υπέκυψε στον εκβιασμό του.
11. Η αδικία γιγαντώνεται, γι' αυτό τα κρούσματα βίας πολλαπλασιάζονται.
12. Αφού το θέλεις τόσο πολύ, πήγαινε εκδρομή.
13. Ανησυχώ που δεν πηγαίνεις στο γιατρό.
14. Το οικονομικό είναι ο κύριος λόγος της διαφωνίας τους.
15. Ξέροντας ότι θα έρθει, στόλισε το σπίτι με λουλούδια.
16. Δεν εργαζόταν, γι' αυτό είχε χρόνο για τα παιδιά της.

Ενότητα 5^η

Να διαβάσετε προσεκτικά το ποίημα του Ρίτσου που σας δίνεται και να γράψετε σε δύο – τρεις παραγράφους τα θετικά της ειρήνης για τον άνθρωπο και την κοινωνία.

*«Το όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη,
το όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.
Τα λόγια της αγάπης κάτω από τα δέντρα,
είναι η ειρήνη.
Ο πατέρας που γυρνάει τ' απόβραδο μ' ένα φαρδύ χαμόγελο στα μάτια
μ' ένα ζεμπίλι στα χέρια του γεμάτα φρούτα
και οι σταγόνες του ιδρώτα στο μέτωπο του
είναι όπως οι σταγόνες του σταμνιού που παγώνει το νερό στο παράθυρο,
είναι η ειρήνη.
Όταν οι ουλές από τις λαβωματιές κλείνουν στο πρόσωπο του κόσμου
και μες στους λάκκους που 'καψε η πυρκαγιά δένει τα πράτα της μπλου-
μπούκια η ελπίδα
και οι νεκροί μπορούν να γύρουν στο πλευρό τους και να κοιμηθούν δίχως
παράπονο
ξέροντας πως δεν πήγε το αίμα τους του κάκου,
είναι η ειρήνη.*

*Η ειρήνη είναι τα σφιγμένα χέρια των ανθρώπων
είναι το ζεστό φωμί στο τραπέζι του κόσμου
είναι το χαμόγελο της μάνας.*

Μονάχα αυτό.

Τίποτ' άλλο δεν είναι η ειρήνη».

(Γ. Ρίτσος, απόσπ.)